

[Per Møller.]

problemer, så fremmer man forsoningen og giver freden bedre kår.

Det er dernæst en væsentlig politisk mål-sætning, at man stræber efter at give Europa større selvstændighed i forhold til de to supermagter og dermed større indflydelse på verdensudviklingen. Det er en nærliggende tanke at tro, at et Europa, der har evnet at bryde ud af fortidens onde cirkel og skabe forsoning og fred, hvor der før var fjendskab og krige, vil være i stand til at fremme social og politisk harmoni i verden.

Det må være en naturlig ærgerrighed for Danmark at være med i dette arbejde for at øge velstanden og for at fremme et åbent og positivt naboskab. Det er en afgørende værdi, at vi kan slutte os til disse bestræbelser sammen med lande, der politisk og mentalt står os meget nær. Forhåbentlig vil det inden for en overskuelig fremtid blive muligt for Sverige at slutte sig til samarbejdet i De europæiske Fællesskaber.

Niels Helveg Petersen: Sidst der ber i tinget var markedsdebat, var i begyndelsen af februar i år efter meddelelsen fra Stockholm om, at der var nået enighed om de udestående spørgsmål vedrørende Nordek. Debatten fandt sted umiddelbart før Nordisk Råds møde i Reykjavik, hvor der som bekendt blev gjort yderligere fremskridt ved at vedtage en procedure for Nordeks ikrafttræden. På tidspunktet for markedsdebatten i foråret, i februar, måtte man tro, at alle hindringer på Nordeks vej var ryddet af vejen, og det måtte naturligt præge debatten.

På det radikale venstres vegne vil jeg gerne udtrykke vor meget store, stærke beklagelse af, at Nordek ikke lykkedes. Nordeks sammenbrud betyder tabte muligheder for de nordiske lande i forhold til fællesmarkedet.

Følgerne af Nordeks sammenbrud har ikke været længe om at vise sig. I dag står de nordiske lande i forskellige forhandlingspositioner, og der er ingen udsigt til, at dette forhold ændrer sig med det første. Under Nordekforhandlingerne nåede man længere i det nordiske samarbejde end nogen sinde før for i allersidste øjeblik at blive udsat for skuffelse. Der er dog en vis trøst i, at det overhovedet var muligt at nå

så langt, som man nåede. Jeg tror, det er udtryk for den kendsgerning, som lader sig aflæse af enhver udenrigshandelsstatistik, at de nordiske landes gensidige økonomiske afhængighed er meget stor og stærkt voksende. Det var det, der var baggrunden for forhandlingerne om Nordek, og det er den samme kendsgerning, der fortsat fører til, at nordisk samarbejde ikke er noget, man kan vælge at se bort fra. Tanken om et udvidet nordisk samarbejde efter de hovedretningslinjer, der er nedfældet i Nordekraktaten, lader sig ikke begrave, når man tager udgangspunkt i denne kendsgerning.

Disse tanker hviler som en latent mulighed, som på ny kan blive aktuel, såfremt optagelsesforhandlingerne får et særligt forløb; hvis de løber ind i dødvande, vil mulighederne for at realisere Nordek atter tone stærkt frem.

Det er et gennemgående træk i mange års markedsdebat, at det radikale venstre til stadighed har spillet rollen som pessimist. Vi har til stadighed advaret imod en for lys tro på, at en udvidelse af fællesmarkedet stod for døren, samtidig med at vi ustandseligt har fremhævet de særlige nordiske hensyn.

Det må vi gøre igen, ikke fordi vi af tilbøjelighed er pessimister, men fordi vanskelighederne ved fællesmarkedets udvidelse ud fra en realistisk bedømmelse fortsat er meget store, både økonomisk og politisk.

De økonomiske problemer knytter sig særlig til landbrugssektoren. Det er klart, at England ikke kan blive medlem uden at skulle bidrage anselige beløb til den majsommelig opbyggede landbrugspolitik. Man kan diskutere langtidsvirkningen for England af dette, og det hævdes fra nogle sider — også i den engelske debat — at langtidsvirkningen overdrives; men man kan ikke bestride, at den øjeblikkelige virkning bliver forhøjelser af forbrugerpriserne i England og en belastning af den sårbare engelske betalingsbalance.

Det er for den engelske regering et vanskeligt både økonomisk og politisk problem, hvor man næppe skal overvurdere den reelle bevægelsesfrihed, den engelske regering har.

Både dette og andre af de økonomiske overgangsproblemer, især hensynet til Commonwealth, er imidlertid nok problemer af den type, der lader sig klare under politi-